

**CĂPITAN ANTON CRIHAN –
LUPTATOR CONSECVENT PENTRU UNIREA DIN 1918**

**CAPTAIN ANTON CRIHAN –
CONSISTENT FIGHTER FOR THE UNION OF 1918**

Colonel (r.) conf.univ. dr. Anatol MUNTEANU*

Rezumat: *Căpitanul Anton Crihan, în cadrul Armatei Ruse, participă la lupte în Primul Război Mondial, apoi participă la renașterea națională a militarilor români-moldoveni din garnizoanele Odessa, Herson, Iași, etc. Cheamă și pregătește Congresul ostașilor moldoveni, înființează și votează Sfatul Țării, conduce Cohortele (detașamente de Miliție) în lupta cu dezertorii și jefuitorii ruși dispuși pe teritoriul Basarabiei și colaborează activ cu Armata Română pentru dezrobirea Moldovei de peste Prut. Ca deputat, și om politic, participă la elaborarea Legii Reformei Agrare și punerea acesteia în practică, ajutând țăranii moldoveni. După terminarea Marelui Război și înfăptuirea Unirii, face studii universitare la Iași și în Franța la Sorbona. Devine doctor și profesor universitar, șef de catedră, la Universitatea Politehnică din Iași și la Facultatea de Agronomie din Chișinău (1934 - 1940) și va fi ales deputat în Parlamentul României în 5 legislaturi. După ocuparea Basarabiei de sovietici, din 1945, intră în ilegalitate și trece fraudulos frontiera română, refugiindu-se în Iugoslavia, apoi în Franța și Statele Unite ale Americii (SUA), promovând lupta pentru unitatea națională a românilor. Muncind și locuind în SUA până la vârsta de 100 de ani, va trece la cele veșnice, la 9 ianuarie 1993, în Saint Louis, Missouri și va fi înmormântat în România, la Chișinău, în 1993.*

Cuvinte cheie: *Primul Război Mondial, cadre militare, Comitete ostășești, Sfatul Țării, Legea agrară, țăranii moldoveni, politică, deputat, ilegalitate.*

Abstract *Captain Anton Crihan, in the Russian Army, took part in battles in the First World War, then participated in the national revival of the Romanian-Moldovan military in the garrisons of Odessa, Herson, Iasi, etc. He calls and prepares the Congress of Moldovan soldiers, sets up and votes for the Country Council, leads the Cohorts (militia detachments) in the fight against Russian deserters and robbers on the territory of Bessarabia and actively collaborates with the Romanian Army for the disobedience of Moldova across the Prut. As a deputy and politician, he participated in the drafting of the Agrarian Reform Law and its implementation, helping the Moldovan peasants. After the end of the Great War and the achievement of the Unification, he studied at Iasi and in France at the Sorbonne. He became a doctor and university professor, head of department, at the Polytechnic*

---

* Membru corespondent al Academiei Oamenilor de Știință din România, email: anatol_munteanu@yahoo.com

University of Iasi and at the Faculty of Agronomy in Chișinău (1934-1940) and was elected to the Romanian Parliament for five terms. After the occupation of Bessarabia by the Soviets in 1945, he became illegal and fraudulently crossed the Romanian border, taking refuge in Yugoslavia, then in France and the United States of America (USA), promoting the struggle for the national unity of Romanians. Working and living in the USA until the age of 100, he passed away on 9 January 1993 in Saint Louis, Missouri and was buried in Romania, in Chișinău in 1993.

Keywords: World War I, military cadres, Ostars Committees, Land Council, Agrarian Law, Moldovan peasants, politics, deputy, illegality.

Anton Crihan s-a născut la 12 iulie 1893, în comuna Sângerei, județul Bălți. Face parte dintr-o familie de țărani moldoveni, cu o situație materială satisfăcătoare. Părinții lui Anton doreau ca fiul lor să devină un luminat cărturar și un înaintaș al vremii.

Copilăria și studiile primare sunt petrecute împreună cu părinții și neamurile, în localitatea de baștină, ajutându-și părinții la lucrările agricole. Era harnic și puternic, dar îi plăcea și cartea, citind multă literatură. Urmează studiile liceale la Bălți, unde a învățat cu sârguință și a lucrat la un mezelar. După liceu (a.1914), urmează Facultatea Economică din Odesa, pe care o absolvă în 1917, fiind pasionat de chimie și științele naturii. În timpul vacanțelor călătorește prin Basarabia, Țara Românească, vizitează Iașul, Bucureștiul, Cernăuțiul, Constanța și alte localități. Este impresionat de cultura, literatura și publicistica românească.

În preajma Primului Război Mondial, autoritățile țariste din Basarabia efectuează o mobilizare masivă a bărbaților în unitățile militare de infanterie, cavalerie și artilerie, trimițându-i pe tinerii soldați româno-moldoveni pe fronturile de la Marea Baltică până la Marea Neagră.

Anton Crihan, la 27 iulie 1916, este mobilizat în Armata rusă, face o instruire la Școala militară din Odesa și, după absolvire, i se conferă gradul de ajutor sublocotenent, fiind încadrat în Regimentul 48 Infanterie pe frontul românesc. Este ofițer de Stat Major și translator militar, cunoscător a trei limbi: rusă, română și franceză. În ianuarie 1917, este transferat în Regimentul de geniu al Armatei a 4-a rusă, la unitatea de la Bârlad. Sublocotenentul Anton Crihan se deplasează în interes de serviciu la Iași, Suceava, Odesa, Nicolaev, Chișinău și în alte garnizoane. Stabilește relații și colaborează cu ofițerii și ostașii moldoveni din aceste garnizoane militare. La Bârlad înființează o filială a Partidului Național Moldovenesc, care pleda pentru „...înzestrarea țăranilor moldoveni cu pământ, înfăptuirea unei largi democrații și lupta, prin cuvântul tipărit, cât și prin graiul viu, dar și cu arma în mână, împotriva anarhiei, jafurilor și nelegiuirilor din partea ocupanților străini din Basarabia”. În această perioadă, este mereu cu cartea în mână. Citește istoria, publicistica revoluționară și patriotică, în rusă și în română, face propagandă printre cunoștințe și prieteni, „deșteptându-se și pregătindu-se pentru o nouă etapă de luptă, de dezrobire națională, pentru că ceasul evenimentului mare venise”.

Aici aș aminti un citat din cuvântarea patriotului Anton Crihan din 1968, difuzată de radioul „Europa Liberă”, cu prilejul a 50 de ani de la Unire: „...Revoluția din 1905-1906 din Rusia a fost o adevărată repetiție generală a ceea ce avea să se întâmple în 1917-1918. Tot atunci apăruseră